

Kulturutskottets betänkande 2022/23:KrU3

Kultur och fritid för barn och unga

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om bl.a. barns och ungas rätt till kultur, inflytande och delaktighet samt barn och unga på nätet.

I betänkandet finns 12 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden.....	6
Möjlighet att delta i och utöva kultur	6
Barn och ungas inflytande och delaktighet	12
Barn och unga på nätet	15
Reservationer	19
1. Kultur för barn och unga, punkt 1 (V)	19
2. Kultur för barn och unga, punkt 1 (MP)	20
3. Samlad nationell statistik över scenkonstupplevelser, punkt 2 (V, MP).....	21
4. Fritid för barn och unga, punkt 3 (S, MP)	22
5. Kulturskolan, punkt 4 (V).....	22
6. Kulturskolan, punkt 4 (MP).....	23
7. Kulturskolelag, punkt 5 (V, MP)	24
8. Skapande skola m.m., punkt 6 (V)	25
9. Skapande skola m.m., punkt 6 (C).....	26
10. Barns och ungas inflytande och delaktighet, punkt 7 (S)	26
11. Barn och unga på nätet, punkt 8 (C)	27
12. Trygg internetmiljö, punkt 9 (C, MP).....	28
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	29
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	29

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kultur för barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1 och 6,

2022/23:1521 av Gudrun Brunegård (KD) och

2022/23:1522 av Gudrun Brunegård (KD).

Reservation 1 (V)

Reservation 2 (MP)

2. Samlad nationell statistik över scenkonstupplevelser

Riksdagen avslår motion

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 3 (V, MP)

3. Fritid för barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:429 av Staffan Eklöf (SD) och

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 27.

Reservation 4 (S, MP)

4. Kulturskolan

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5,

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2 och

2022/23:1473 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 3 och 4.

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (MP)

5. Kulturskolelag

Riksdagen avslår motion

2022/23:1473 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 7 (V, MP)

6. Skapande skola m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 14 och

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 8 (V)

Reservation 9 (C)

7. Barns och ungas inflytande och delaktighet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:689 av Markus Selin (S),

2022/23:2014 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 3 samt

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 26.

Reservation 10 (S)

8. Barn och unga på nätet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:381 av Anna Wallentheim (S) yrkandena 1–3,

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 15,

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 29 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 23.

Reservation 11 (C)

9. Trygg internetmiljö

Riksdagen avslår motion

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9.

Reservation 12 (C, MP)

Stockholm den 23 februari 2023

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Robert Hannah (L), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Lars Mejern Larsson (S), Angelika Bengtsson (SD), Azadeh Rojhan (S), Emma Ahlström Köster (M), Jonas Andersson (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Catarina Deremar (C), Runar Filper (SD) och Kristoffer Lindberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 30 yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2022/23. Motionsyrkandena handlar om barns och ungas möjlighet att delta i och utöva kultur, barns och ungas inflytande och delaktighet samt barn och unga på nätet.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Utskottet har fått information från Statens kulturråd och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Vidare har information lämnats från statssekreterare Petra Noreback, Socialdepartementet, om Sveriges prioriteringar för unga under EU-ordförandeskapet.

Bakgrund

Mål för kulturpolitiken

Riksdagen beslutade i december 2009 om nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken bl.a. särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Mål för ungdomspolitiken

Riksdagen beslutade i juni 2014 att målet för alla statliga beslut och insatser som rör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

EU:s kompetens inom ungdomsområdet

Artikel 165 i fördraget om Europeiska unionen anger att unionen ska agera för att uppmuntra en utveckling inom ungdoms- och ungdomsledarutbyten och för att uppmuntra ungdomars deltagande i Europas demokratiska liv.

Utskottets överväganden

Möjlighet att delta i och utöva kultur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. Skapande skola och den kommunala kulturskolan.

Jämför reservation 1 (V), 2 (MP), 3 (V, MP), 4 (S, MP), 5 (V), 6 (MP), 7 (V, MP), 8 (V) och 9 (C).

Motionerna

Kultur för barn och unga

I partimotion 2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 föreslås en kulturgaranti efter norsk modell för att förmedla scenkonst till barn och unga i skolan. Organisationen Scenekunstbruket fungerar som en nationell samlande aktör som väljer föreställningar och förmedlar dessa till regionerna som har fått en budget för att köpa in föreställningarna. I samarbete med kommunerna erbjuds sedan skolorna föreställningar inom ramen för reformen Den kulturelle skolesekken. Införandet av en sådan modell i Sverige skulle, enligt motionärerna, öka elevers tillgång till scenkonst och professionell kultur.

I kommittémotion 2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 27 begärs att ungdomars levnadsvillkor stärks bl.a. i enlighet med de förslag som väntas från utredningen om en utvecklad öppen fritidsverksamhet för ungdomar med uppdrag att bl.a. utreda frågan om att erbjuda barn och unga en meningsfull fritid och därmed agera brottsförebyggande (dir. 2022:96).

I kommittémotion 2022/23:1471 yrkande 1 understryker Amanda Lind m.fl. (MP) behovet av att stärka barns och ungas tillgång till kultur under hela uppväxten. Det framhålls att en investering i barns och ungas människors estetiska skapande ger mångfalt tillbaka i form av barn som får växa och utvecklas genom eget skapande, större välmående, bättre skolgång och ett samhälle där konsten och kulturen är mer närvarande. I samma motion yrkande 4 pekar motionärerna på att det saknas samlad nationell statistik över scenkonstupplevelser för barn och unga. De föreslår att sådan statistik tas fram. I motionen erinrar motionärerna om de kulturpolitiska målen och att kulturpolitiken särskilt ska uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur. Sådan statistik kan enligt motionärerna bidra till en bättre måluppfyllelse. I motionens yrkande 6 begärs att regeringen tydligt ställer sig bakom vikten av scenkonst av högsta kvalitet och betonar Unga Klaras vikt för barn- och ungdomskulturen i Sverige. I motionen framhålls att unga behöver få pröva på konst och kultur i olika former och få möjlighet att utveckla sitt eget skapande.

I motion 2022/23:429 av Staffan Eklöf (SD) föreslås inrättandet av en statlig fond från vilken barnfamiljer kan söka pengar till en semestervecka på landet. I motionen konstateras bl.a. att många barn växer upp i utanförskapsområden utan större möjlighet för familjen att åka på semester på sommaren. En semestervecka på landet innebär att barnen skulle ha möjlighet att få kontakt med och ett förhållande till landsbygden, naturen och djur.

I motion 2022/23:1521 av Gudrun Brunegård (KD) framförs att tillkännagivande av mottagare av litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne, det s.k. Alma-priset, bör ske i Vimmerby. Samma motionär framför i motion 2022/23:1522 att en särskild Astrid Lindgren-dag bör inrättas då författarens gärning uppmärksammas på ett särskilt sätt.

Kulturskolan

I partimotion 2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 anförs att förutsättningarna för en regional kulturskoleverksamhet inom ramen för kultursamverkansmodellen bör utredas. Motionärerna anser att det vore intressant att titta närmare på om en regional kulturskoleverksamhet genom att vara en del av kultursamverkansmodellen och därigenom kunna ta del av en kombination av statliga, regionala och kommunala resurser skulle kunna växla upp sin verksamhet.

I kommittémotion 2022/23:1471 yrkande 2 föreslår Amanda Lind m.fl. (MP) en skolkulturutredning i syfte att säkra alla barns rättvisa tillgång till kulturupplevelser och eget skapande i skolan. En sådan utredning skulle kunna bidra till att skapa bättre förutsättningar för den kommunala kulturskolan att nå fler barn och unga.

I kommittémotion 2022/23:1473 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1 framförs behovet av att lagstadga kulturskolan på liknande sätt som gjorts i övriga nordiska länder. Med kravet på att erbjuda kulturskolor bör det enligt motionärerna följa ett statligt stöd. I motionen framförs att kulturskolan har stor betydelse inte bara för enskilda barn och unga, utan också för bildningen i samhället. Kulturskolans verksamhet är därför en nationell angelägenhet. I samma motion yrkande 3 framförs behovet av att skapa bättre förutsättningar för kulturskolan att erbjuda eleverna möjlighet att satsa på sitt skapande. I motionen framförs att kulturskolan måste ges förutsättningar både att klara av sitt bredduppdrag, att nå alla barn och unga, men också att kunna ge talanger och de som vill satsa på sitt instrument, sin sång, sitt skådespelande eller sitt filmskapande goda förutsättningar till det. I motionens yrkande 4 understryks att kulturskolan ska vara tillgänglig för alla barn och unga. Motionärerna understryker att alla barn, oavsett socioekonomisk bakgrund och regional hemvist, ska ha bra tillgång till kulturskola. Det innebär bl.a. att avgifterna för undervisningen bör vara rimliga samt att undervisningen om möjligt bör utföras på dagtid i den skola som barnet går i.

Skapande skola m.m.

I partimotion 2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 begärs att regeringen utreder vilka förutsättningar som redan finns och vilka åtgärder som behöver vidtas för att varje skola ska kunna ha en kulturpedagog knuten till sig. En kulturpedagog kan vara en länk mellan kulturen och skolan och vara garanten för att kulturella uttrycksätt integreras i undervisningen, att eleverna får ta del av scenkonst och att det sker ett utbyte med andra kulturinstitutioner som läns museer.

Catarina Deremar m.fl. (C) framför i kommittémotion 2022/23:861 yrkande 14 att satsningen på Skapande skola på sikt bör breddas till att gälla även gymnasieskolan. I motionen understryks vikten av att alla barn får möta många olika kulturyttringar så att de kan finna sina egna uttryck. Skapande skola stimulerar de ungas kreativitet, skapar möten med professionella kulturskapare och skapar också en grogrund för bildning att bära med sig genom livet.

Bakgrund

Ungdomspolitisk skrivelse m.m.

Riksdagen behandlade i juni 2021 den förra regeringens skrivelse 2020/21:105 Ungdomspolitisk skrivelse (bet. 2021/22:KrU8). Fyra prioriterade områden lyftes fram i skrivelsen för att främja måluppfyllelsen inom ungdomsområdet, nämligen att den psykiska hälsan bland unga ska öka, att social inkludering och etablering på arbetsmarknaden ska öka, att alla unga ska ha en meningsfull fritid och att alla unga ska vara delaktiga i samhällsbygget.

I skrivelsen konstateras bl.a. att cirka tre av tio ungdomar utövar någon kulturell aktivitet, att andelen utrikes födda som konsumerar kultur är större än andelen unga födda i Sverige samt att det är en större andel utrikes födda unga kvinnor som utövar kultur på fritiden än andelen utrikes födda unga män. Vidare konstateras att ekonomisk utsatthet är ett påtagligt hinder för ungas deltagande i organiserade fritidsaktiviteter och att den största utmaningen i ungas kulturdeltagande är att nå barn och unga i hela landet.

I betänkandet Från kris till kraft – återstart för kulturen (SOU 2021:77) betonas att skolan är viktig som plattform för att nå ut med kultur till barn och unga oavsett deras socioekonomiska bakgrund och förutsättningar utanför skolan.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen, SÖ1990:20) ger en universell definition av vilka rättigheter som bör gälla för alla barn i hela världen. Flera av artiklarna i barnkonventionen handlar om barns kulturella rättigheter. Artikel 31 erkänner barnets rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionen slår också fast att konventionsstaterna ska ”respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och

konstnärliga livet”. Staterna ska också uppmuntra sådan kulturell och konstnärlig verksamhet som är lämplig och som kommer alla barn till del.

Fritidsverksamhet

För att värna och stärka barns och ungas tillgång till fritidsaktiviteter aviserade regeringen i budgetpropositionen för 2023 ett fritidskort. Ett system ska arbetas fram under 2023 för att införas under 2024 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 9 avsnitt 5 Folkhälsopolitik). Regeringen anför i budgetpropositionen att en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra är viktigt för att motverka psykisk ohälsa och ensamhet bland barn och unga. Särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll får enligt regeringen utökade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter med fritidskortet. Regeringen föreslog att 50 miljoner kronor skulle avsättas under 2023 för att ta fram nödvändig infrastruktur för att införa ett fritidskort till barn och unga. Under 2024 beräknas 731 miljoner kronor för att införa reformen med fritidskort och fr.o.m. 2025 beräknas årligen 792 miljoner kronor för samma ändamål. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2022/23:SoU1, rskr. 2022/23:75).

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) har haft i uppdrag att under 2022 genomföra en kartläggning av forskning som kan bidra till kunskap om och förståelse för hur ungas fritid och fritidsaktiviteter bidrar till friskfaktorer hos ungdomsgruppen, särskilt avseende psykisk hälsa. I uppdraget har ingått att belysa kunskapsläget så väl som att peka på forskningsbehov (Ku2021/01889). Uppdraget ska redovisas senast den 15 september 2023.

Utredningen En utvecklad öppen fritidsverksamhet för ungdomar (dir. 2022:96) lades ned i december 2022.

Den kulturelle skolesekken

Genom den kulturelle skolesekken förmedlas kultur i olika former till norska skolor och elever. Reformen startade 2001 och är ett samarbetsprojekt mellan kultur- och utbildningssektorn på nationell, regional och lokal nivå och omfattar alla skolor i Norge.

Unga Klara

Unga Klara är sedan den 1 januari 2018 utsedd till nationell scen för barn och unga. Verksamheten finansieras av staten, Region Stockholm och Stockholms stad. Det statliga bidraget till Unga Klara fördelas inom anslaget 2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner. För 2023 uppgår bidraget till ca 15,8 miljoner kronor.

Astrid Lindgren

Astrid Lindgren Memorial Award (ALMA-priset) instiftades av regeringen 2002 för att värna barnens rätt till bra berättelser. Varje år belönas en person

eller organisation som bidrar till litteraturens betydelse för barn och unga i världen. Prissumman är på 5 miljoner kronor.

Statens kulturråd har i uppdrag att administrera priset och bestämmer formerna för sitt arbete, förordningen (2002:1091) om litteraturpris till Astrid Lindgrens minne. Priset finansieras inom ramen för anslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter.

Kulturskolan

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för verksamheten ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312). Kulturskolan är en kommunal angelägenhet.

Statens kulturråd fördelar medel till kulturskolan inom ramen för anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete, anslagspost 11 Bidrag till kulturskolor. För innevarande år uppgår bidraget till 100 miljoner kronor. Förutom till statsbidrag till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet får statsbidrag lämnas till aktörer som bedriver undervisning med nationell spetskompetens där barn och unga kan fördjupa sig inom ett visst konstnärligt uttryck eller ett musikinstrument. Enligt förordningen (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd ska det finnas ett kulturskolecentrum inom myndigheten som samordnar och stödjer den kommunala kulturskolan, identifierar utvecklingsbehov, samverkar med aktörer på området samt samlar och sprider statistik, kunskap och forskning.

Statens kulturråds rapport Redovisning av utvecklingsbidraget till kulturskolor 2020–2021 (oktober 2022) visar att kulturskolorna har nått målgrupper som kulturskolan vanligtvis har svårt att nå samt att ny verksamhet har utvecklats på nya platser. Bidraget har bl.a. också använts för att öka tillgängligheten i ny verksamhet, för öppen verksamhet och distansundervisning samt för lov- och helgkurser. Av landets kommuner sökte 256 stycken det statliga utvecklingsbidraget till kulturskolor 2021. Ansökningarna har främst fokuserat på att nå nya målgrupper i exempelvis socioekonomiskt utsatta områden.

Statens kulturråd och Statens skolverk har tillsammans tagit fram ett informationsmaterial, Samverkan mellan skola och kulturskola (december 2022). Syftet är att klargöra vilka möjligheter barn och unga har att delta i kulturskolan under skoldagen och vad en huvudman eller kulturskolechef kan tänka på vid samverkan där barns och ungas rätt till kultur vägs in. Elever får ta del av kulturskolans individuella undervisning i anslutning till skoldagen, alltså före eller efter det att skoldagen börjar och slutar. Om eleven söker och beviljas ledighet kan kulturskolans undervisning även bedrivas på undervisningstid och under håltimmar och längre raster för en enskild elev.

Skapande skola

Skapande skola syftar till att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet och på så sätt främja alla barns och ungdomars rätt till kultur och eget skapande. Skapande skola-bidraget är ett riktat statsbidrag som skolans huvudmän kan ansöka om att ta del av och som har funnits sedan 2008. Bidrag fördelas inom anslaget 1:3 Skapande skola. För 2023 uppgår anslaget till drygt 200 miljoner kronor. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Skapande skola för elever i förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer. Det får även användas till andra verksamheter som syftar till att stärka kultur i skolan samt för utgifter för administration, främjande, uppföljning och genomförande av verksamheten. Ändamålet med bidraget är enligt förordningen (2007:1436) om statsbidrag till kulturell verksamhet i skolan att bidra till att kulturella och konstnärliga uttryck integreras i förskoleklass, grundskola och vissa särskilda utbildningsformer samt att elever ska få ökade möjligheter att tillsammans med professionell kulturverksamhet uppleva och utveckla förståelse för kulturens olika uttrycksformer samt utveckla sitt eget skapande. Statsbidrag får lämnas för inköp av professionell kulturverksamhet och för insatser som främjar elevers eget skapande som en del i undervisningen. Som förutsättning för statsbidrag gäller att huvudmannen har utformat mål för insatserna med utgångspunkt i skolans styrdokument och att insatserna är ett komplement till den befintliga kulturverksamheten i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka vikten av att barn och unga har möjlighet att ta del av kultur samt att skapa och utöva kultur. Kultur och eget skapande stimulerar och stärker barn och unga som individer, ger möjlighet till reflektion, leder ofta till en ökad självkänsla samt bidrar till att motverka ensamhet och psykisk ohälsa.

Att särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur är en viktig kulturpolitisk prioritering. Som framgår ovan görs och har gjorts omfattande insatser av statliga myndigheter och institutioner för att skapa förutsättningar för barn och unga att delta i och utöva kultur. Med hänvisning till det finns det enligt utskottet i dagsläget inte skäl till tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena. Utskottet avstyrker därför motionerna 2022/23:429 (SD), 2022/23:861 (C) yrkande 14, 2022/23:1226 (V) yrkandena 1, 4 och 5, 2022/23:1471 (MP) yrkandena 1, 2, 4 och 6, 2022/23:1473 (MP) yrkandena 1, 3 och 4, 2022/23:1521 (KD), 2022/23:1522 (KD) samt 2022/23:2054 (S) yrkande 27.

Barns och ungas inflytande och delaktighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ungas inflytande och delaktighet, ett nationellt inflytanderåd för barn och unga samt ett kunskapslyft för att stärka barns kunskaper om sina rättigheter.

Jämför reservation 10 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 26 framförs att ungas inflytande och delaktighet är en central del av ungdomspolitik. I en levande och jämlik demokrati är det viktigt att alla unga har de kunskaper, verktyg och förmågor som krävs för att aktivt kunna föra sin talan och delta i demokratins processer. Det är också viktigt att unga har förutsättningar att organisera sig. Statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer bidrar till det på ett betydelsefullt sätt.

I motion 2022/23:689 av Markus Selin (S) framförs behovet av ett nationellt inflytanderåd för barn och unga där myndigheter ska ges möjligheten att inhämta barns och ungas perspektiv i beslut som berör dem. I motionen framförs att ett sådant råd ökar möjligheterna för barn och unga att inkluderas i beslut som rör dem. Ett inflytanderåd skulle enligt motionären också göra det lättare att systematisera myndigheternas arbete med att inkludera unga i sina beslutsprocesser.

Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) betonar i motion 2022/23:2014 yrkande 1 behovet av ett kunskapslyft för barn för att stärka deras kunskaper om sina egna rättigheter. Motionärerna understryker att för att kunna ställa krav och stå upp för sina rättigheter måste man i grunden känna till dem och de menar att många barn aldrig har fått utbildning i eller ens information om FN:s barnkonvention. I samma motion yrkande 3 framhålls barn- och ungdomsorganisationers betydelse för att öka kunskaperna om barns rättigheter och vara en del i den folkbildning som motionärerna anser behövs.

Bakgrund

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen, SÖ1990:20) antogs i New York den 20 november 1989, ratificerades av Sverige 1990 och trädde i kraft i förhållande till Sverige den 2 september samma år (prop. 1989/90:107, bet. 1989/90:SoU28, rskr. 1989/90:350). FN:s barnrättskommitté bevakar hur medlemsstaterna följer konventionen.

Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter trädde i kraft den 1 januari 2020. I samband med lagens införande

genomförde ett flertal myndigheter omfattande utbildnings- och informationsinsatser om barnkonventionen och barns och ungas rättigheter.

Barnombudsmannen har tagit fram fördjupningsmaterial om barnkonventionen samt underlag för tillämpningen, bl.a. informationsmaterial och webb utbildningar. Myndigheten administrerar vidare webbplatsen minarättigheter.se. som riktar sig till barn och unga i alla åldrar. På webbplatsen presenteras barnkonventionen utifrån olika områden såsom rätten att påverka, att må bra, lika värde, familj och skola. Länsstyrelsen i Dalarnas län har i uppdrag att i samverkan med Barnombudsmannen samordna och utveckla länsstyrelsernas tillämpning av barnets rättigheter samt stödja arbetet med att säkerställa den praktiska tillämpningen av barnets rättigheter i kommuner och regioner.

Statskontoret har fått i uppdrag att följa upp och analysera regeringens kunskapslyft för barnets rättigheter i statliga myndigheter, regioner och kommuner. Statskontoret ska analysera de insatser som har genomförts inom kunskapslyftet sedan starten 2017. Statskontoret ska senast den 15 maj 2023 lämna en delredovisning och senast den 15 oktober 2023 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet.

Statens kulturråd ska som en del i kunskapslyftet för barns rättigheter enligt regleringsbrevet för 2022 fortsatt analysera eventuella behov av att utveckla den praktiska tillämpningen av barnets rättigheter/FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) inom sitt verksamhetsområde. Vidare ska Statens kulturråd redovisa hur de utvecklingsområden som identifierats har tagits omhand i myndighetens verksamhet och, i den mån det är möjligt, redovisa de resultat som uppnåtts. Vid behov ska myndigheten få stöd från Barnombudsmannen. Statens kulturråd ska redovisa uppdraget senast den 31 mars 2023.

År 2016 inrättade den dåvarande regeringen Barnrättsdelegationen, som består av representanter från civilsamhällesorganisationer som arbetar med barnets rättigheter samt Barnombudsmannen, Stiftelsen Allmänna Barnhuset och LSU – Sveriges barn- och ungdomsorganisationer¹. Delegationen är ett forum för dialog mellan regeringen och bl.a. civilsamhällesorganisationer i Sverige som arbetar med barnets rättigheter nationellt och internationellt.

Barns och ungas inflytande och delaktighet

Bidrag till barn- och ungdomsorganisationer fördelas av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) enligt förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer. Syftet med bidraget är att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Bidrag får endast lämnas till en organisation som ansöker om bidrag

¹ LSU – Sveriges barn- och ungdomsorganisationer är en intresse- och samarbetsorganisation som samlar nationella barn- och ungdomsorganisationer. Statsbidrag till LSU avsätts inom ramen för anslaget 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet. För 2023 har 5,8 miljoner kronor avsatts.

och som är en ideell förening i vilken medlemskap i såväl organisationen som dess medlemsföreningar är frivilligt. Vidare måste organisationen ha en självständig och demokratisk uppbyggnad, förbud mot diskriminering och respektera demokratins idéer, inklusive jämställdhet, samt ha bedrivit verksamhet i Sverige under minst två år före ansökan om bidrag.

Antalet unga som är medlemmar i en barn- och ungdomsorganisation har varierat under de senaste åren. MUCF bedömer att runt 638 000 medlemmar i åldern 6–25 år tog del av bidraget 2021. Enligt myndighetens årsredovisning för 2021 är det lika många unga kvinnor som unga män som är medlemmar.

I budgetpropositionen för 2023 konstaterade regeringen att ungas egen organisering är en viktig del i att öka ungas inflytande och delaktighet i samhällsbygget och föreslog därför att anslaget 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet skulle ökas med 50 miljoner kronor (prop. 2022/23:1 utg.omr. 17). Regeringen beräknar att motsvarande ökning ska göras för 2024 och 2025. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2022/23:KrU1, rskr 2022/23:73). Anslaget uppgår i år till 291 miljoner kronor.

EU:s ungdomsstrategi utgör grunden för EU:s ungdomspolitiska samarbete för 2019–2027, COM(2018) 269 final. EU:s ungdomspolitiska samarbete ska ta tillvara ungdomspolitikens potential. Samarbetet ska främja ungdomars demokratiska deltagande, stödja samhälls- och medborgarengagemang och se till att alla ungdomar har de resurser som behövs för att delta i samhället. EU:s ungdomsstrategi är främst inriktad på tre åtgärdsområden – engagera, sammanföra och stärka – och utgår från ett samordnat genomförande mellan olika sektorer. En central del i genomförandet av EU:s ungdomsstrategi är den s.k. ungdomsdialogen, vilket är en konsultationsprocess som samlar in synpunkter från unga inom EU. Dessa synpunkter blir sedan till rekommendationer för medlemsstaterna. LSU – Sveriges barn- och ungdomsorganisationer har till uppgift att genomföra EU:s ungdomsdialog i Sverige. LSU ordnar kvantitativa undersökningar och fokusgrupper med ungdomsorganisationer, och det hålls även lokala demokrativerkstäder för att samla in ungas åsikter.

I EU:s strategi för barnets rättigheter (COM(2021) 142 final) som presenterades av kommissionen våren 2021 betonas särskilt barns och ungas deltagande i politiska och demokratiska processer och att unionen bör sträva efter att ge barn förmåga att vara aktiva medborgare och deltagare i demokratiska samhällen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka vikten av att barn och unga ges möjlighet till inflytande och delaktighet och att de uppmuntras att ta aktiv del i det demokratiska livet och samhällsdebatten. Det är också av stor betydelse att barn och unga har kunskap om sina rättigheter.

Mot bakgrund av de insatser som genomförs av olika myndigheter och den dialog som finns med barn och unga samt med civilsamhällets organisationer finner utskottet inte skäl till tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motionerna 2022/23:689 (S), 2022/23:2014 (S) yrkandena 1 och 3 samt 2022/23:2054 (S) yrkande 26. Utskottet kommer dock att noga följa frågorna.

Barn och unga på nätet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. en trygg internetmiljö, nollvision mot mobbning och kränkningar av barn och unga, digital nätmobbning och behov av stärkta insatser när det gäller bl.a. sexualbrott riktade mot barn och unga på nätet.

Jämför reservation 11 (C) och 12 (C, MP).

Motionerna

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 begärs att regeringen aktivt ska verka för att barn och unga i Sverige ska ha en trygg internetmiljö. Motionärerna anser att detta också är en fråga om jämställdhet eftersom flickor ofta känner sig särskilt otrygga. Alla samhällsfunktioner bör därför verka för att barn och unga ska ha en trygg internetmiljö. I samma motion yrkande 23 understryks statens roll att genom berörda myndigheter bidra till att främja en bred dialog i samhället om hur ett bättre samtalsklimat kan åstadkommas för unga på nätet. Motionärerna lyfter att det förutom hot och hat också finns andra typer av kommentarer och agerande som kan hindra ungas yttrandefrihet och göra stor skada för unga människor. Samma förslag framförs av Catarina Deremar m.fl. (C) i kommittémotion 2022/23:861 yrkande 15.

I kommittémotion 2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) framhålls behovet av stärkta insatser när det gäller sexualbrott, pornografi och annan utsatthet riktade mot barn och unga på internet. I motionen begärs därför att möjligheten att öka stödet till de ideella organisationer som erbjuder stöd och råd om barns trygghet på internet ses över (yrkande 29).

Anna Wallentheim (S) vill i motion 2022/23:381 yrkande 1 att det införs en nollvision mot mobbning och kränkningar av barn och unga. I motionen konstateras vidare att det finns många förklaringar till att mobbning ökar i Sverige men att detta är antaganden och att förklaringsmodellerna behöver utredas. Därför bör enligt motionären en kommission snarast inrättas som kan involvera barn och unga, civilsamhället, myndigheter, skolan m.fl. för att utreda varför mobbningen ökar i Sverige för att därigenom kunna identifiera verkningfulla åtgärder (yrkande 2). I samma motion yrkande 3 föreslås ett

barnombud för nätet som specifikt ska arbeta för att motverka den digitala nätmobbningen.

Bakgrund

Som en del av EU:s strategi för barnets rättigheter (COM(2021) 142 final) presenterade kommissionen i maj 2022 Europeisk strategi för ett bättre internet för barn. Utgångspunkten är att modern utrustning ger möjligheter och fördelar och gör det möjligt för barn att kommunicera med andra, lära sig och underhållas på nätet. Dessa vinster är dock inte utan risker, såsom farorna med exponering för desinformation, nätmobbning eller skadligt och olagligt innehåll, som barn måste skyddas från. Den nya europeiska strategin för ett bättre internet för barn syftar till tillgängligt, åldersanpassat och informativt innehåll och tjänstebud online som är till barnets bästa.

Samtidigt lämnade kommissionen förslag till ny EU-lagstiftning för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet. De föreslagna reglerna kommer bl.a. att innebära att leverantörerna blir skyldiga att spåra, rapportera och avlägsna material med sexuella övergrepp mot barn på de tjänster de tillhandahåller. Kommissionen föreslår också att ett oberoende EU-centrum mot sexuella övergrepp mot barn inrättas för att bl.a. fungera som ett expertcentrum och stödja nationella brottsbekämpande myndigheter och Europol.

För att stärka skyddet mot allvarliga sexuella kränkningar som begås på distans, t.ex. över internet, föreslog regeringen i proposition 2021/22:231 att bestämmelserna om våldtäkt och sexuellt övergrepp och motsvarande brott mot barn skulle utvidgas. Straffansvaret för våldtäkt mot barn och sexuellt övergrepp mot barn utvidgades till att omfatta den som på ett otillbörligt sätt förmår barnet att företa eller tåla en sådan sexuell handling som avses i respektive straffbestämmelse. Regeringens bedömning var att det utvidgade straffansvaret för distansbrott även bör träffa bestämmelserna om oaktsam våldtäkt, oaktsamt sexuellt övergrepp och sexuellt utnyttjande av barn. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2021/22:JuU41, rskr. 2021/22:433). Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har gjort en kvantitativ och representativ kartläggning av omfattningen och konsekvenserna av trakasserier, hot och våld som riktas mot personer som företräder eller på annat sätt är verksamma inom organisationer i det civila samhället, däribland de barn- och ungdomsorganisationer som är en del av LSU. Uppdraget redovisades den 31 mars 2022 och bereds nu i Regeringskansliet.

Regeringen gav den 22 april 2021 Statens medieråd i uppdrag att identifiera och sammanställa metoder för att motverka rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet bland barn och unga. Myndigheten ska samverka med Barnombudsmannen, Forum för levande historia och MUCF och inhämta kunskaper från Statens skolverk, civilsamhällets organisationer

och andra berörda aktörer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2023.

Statens medieråd driver vidare, tillsammans med barnrättsorganisationerna Bris och Ecpat, Sveriges Safer Internet Centre (SIC Sverige). Safer Internet-centren arbetar runtom i Europa för att öka barns trygghet på nätet genom att ge kunskap och stöd till barn och unga, vårdnadshavare och professionella. Centren delfinansieras av EU-kommissionen och finns i alla EU-länder samt i Norge, Storbritannien och Island. Varje år genomförs över hela världen Safer Internet Day, som är ett EU-initiativ med syftet att främja ett tryggare internet med särskilt fokus på barn och unga. I år genomfördes dagen den 7 februari. I samband med detta gav Statens medieråd ut broschyren Med våra egna ord – Barns rättigheter i den digitala världen som belyser barns och ungas rättigheter på internet.

Statens medieråd har tagit fram en internationell forskningsöversikt om nätmobbning, Utsatt på internet (2020). Översikten ger en samlad bild av den internationella och svenska nätmobbningsforskningen. Fokus ligger på mekanismer som bidrar till aggressivitet på nätet, hur nätmobbningen ser ut, vilka risk- och skyddsfaktorer som finns, vilka konsekvenser nätmobbning får och hur man kan arbeta effektivt mot nätmobbning.

Under 2022 publicerade Statens medieråd rapporten Unga, medier och psykisk ohälsa – Uppföljning 2020, under Covid 19-pandemin. Rapporten är en del av Statens medieråds arbete inom regeringsuppdraget att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Regeringen gav den 9 februari 2023 Statens medieråd i uppdrag att dels förbereda en överföring av samtliga uppgifter till Myndigheten för press, radio och tv, dels förbereda en avveckling så att Statens medieråd kan upphöra som myndighet den 31 december 2023. Regeringen gav samma dag Myndigheten för press, radio och tv i uppdrag att förbereda inordnandet av Statens medieråds samtliga uppgifter i myndigheten den 1 januari 2024.

Brottsoffermyndigheten sammanställde 2021 Näthat och demokratiskt deltagande – en kunskapsöversikt (se bet. 2021/22:KU33 s. 11) och genomförde under samma år en informationsinsats mot näthat (Ku2020/01463). Ett viktigt budskap i Brottsoffermyndighetens informationsinsats har varit att uppmärksamma att näthat angår alla och inte enbart dem som utsätts, att näthat kan vara brottsligt och att det finns stöd att få, t.ex. genom att göra en polisanmälan eller kontakta en stödorganisation.

Både i skollagen (2010:800) och diskrimineringslagen (2008:567) slås fast att om en anställd på skolan får vetskap om att en elev upplever sig kränkt eller mobbad inträder en s.k. handlingsplikt. Handlingsplikten innebär att skolan så snart som möjligt måste utreda och förhindra att kränkningarna fortsätter. Personal på en skola eller förskola som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till rektorn eller förskolechefen som i sin tur måste informera huvudmannen. Om någon blir utsatt för mobbning under skoltid är det skolans ansvar att agera mot

kränkningarna – även om situationen först uppstod på internet och utanför skoltid. Barn- och elevombudet, som är en del av Skolinspektionen, arbetar mot kränkningar och företräder mobbade barn och elever i rättegångar. Barn- och elevombudet samarbetar med andra myndigheter och ombudsmän, t.ex. Barnombudsmannen och Diskrimineringsombudsmannen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att det är oacceptabelt att det förekommer mobbning, hot, trakasserier och andra kränkningar i en ökande omfattning på internet och att det finns skäl till oro över denna utveckling. Som redovisas ovan pågår dock olika insatser på området. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl till några tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena, men avser att fortsätta att följa frågan noga. Utskottet avstyrker motionerna 2022/23:381 (S) yrkandena 1–3, 2022/23:861 (C) yrkande 15, 2022/23:864 (C) yrkande 29 och 2022/23:1673 (C) yrkandena 9 och 23.

Reservationer

1. Kultur för barn och unga, punkt 1 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1 och 6,

2022/23:1521 av Gudrun Brunegård (KD) och

2022/23:1522 av Gudrun Brunegård (KD).

Ställningstagande

Det är stora skillnader mellan elevers tillgång till professionell kultur. I vissa regioner och kommuner finns i dag en kulturgaranti som garanterar alla elever ett visst antal scenföreställningar under skoltiden och ibland även insatser från Skapande skola. Andra elever kan gå hela sin skolgång utan att komma i kontakt med en scenkonstföreställning eller ett museibesök. Det här rimmar illa med det nationella målet om alla barns rätt till kultur. Samtidigt satsas det mycket pengar i kulturbudgetar på alla nivåer, både på de fria grupperna och på de offentliga institutionerna. Vi behöver bara gå till vårt grannland Norge för att få ett exempel på hur man skulle kunna jobba på ett bättre sätt. Sedan 1994 har det i Norge funnits en nationell samlade aktör, Scenekunstbruket, som valt ut de mest högkvalitativa föreställningarna för barn och ungdomar. Sedan nästan 20 år är organisationen nationell samordnare för att få ut produktionerna genom reformen Den kulturelle skolesekken. De utvalda föreställningarna förmedlas vidare till regionerna, som har fått en budget för att köpa in föreställningarna. I samarbete med kommunerna erbjuds sedan skolorna föreställningar. Det har lett till ett ökat resursutnyttjande då kulturaktörer med offentliga bidrag har gått från att spela en föreställning 4–9 gånger till att i stället över några års tid framföra den 500 gånger. I Sverige måste i dagsläget de svenska grupperna däremot själva jaga skolor, kultursamordnare och bidrag i 290 kommuner och 21 regioner. De ska marknadsföra sig, delta på utbudsdagar och schemalägga turnéer. I Norge får man den servicen när man valts ut av Scenekunstbruket och ingår i Den kulturelle skolesekken. Där kan man också se att statusen höjts och därmed intresset för att skapa föreställningar för barn och ungdomar sedan systemet

infördes. En systematisering och strukturering av de pengar som i dag finns hos Statens kulturråd genom ett antal olika anslag, däribland pengar i kultursamverkansmodellen, skulle möjliggöra en kulturgaranti för alla barn från förskolan till gymnasiet. I ett första steg vill vi införa rätten för alla elever att ta del av professionell scenkonst.

Jag anser därför att regeringen bör genomföra en kulturgaranti efter norsk modell i enlighet med vad som beskrivs ovan.

2. Kultur för barn och unga, punkt 1 (MP)

av Amanda Lind (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1 och 6 samt avslår motionerna

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,

2022/23:1521 av Gudrun Brunegård (KD) och

2022/23:1522 av Gudrun Brunegård (KD).

Ställningstagande

Kulturen och konsten är fundamentala för oss människor. Kulturen sätter färg, ton och form på vår tillvaro och gör att vi förstår oss själva, livet och vår värld bättre. Med kulturen växer vi som människor. Det finns en dock klyfta i ungas tillgång till kultur. En del barn har ett rikt estetiskt liv, med gott om estetiska verksamheter i skolan, skolbibliotek och tillgång till kulturskola, medan andra har det betydligt sämre. Detta förvärrades under pandemin. Barn och unga i familjer med lägre socioekonomisk status och i redan utsatta miljöer löper större risk än andra att drabbas negativt av pandemins kort- och långsiktiga effekter. Vi vet sedan tidigare att barns och ungas kulturupplevelser i hög utsträckning påverkas av socioekonomisk bakgrund. Tillgången till bl.a. scenkonstupplevelser för barn och unga i skolan är mycket ojämlig, och skolan är den plats som har möjlighet att utjämna sådana orättvisor.

Vi behöver mer konst och kreativitet i samhället – inte mindre. Detta gäller särskilt unga, som i sin start i livet behöver få pröva på konst och kultur i olika former och få möjlighet att utveckla sitt eget skapande. Estetiken ger unga en positiv bas för hela livet och skapar en stimulerande ram att möta livets utmaningar med.

Politiken måste nu gå från ord till handling. Och det måste få kosta – en investering i våra ungas estetiska skapande ger mångfalt tillbaka i form av barn som får växa och utvecklas genom eget skapande, större välmående, bättre skolgång och ett samhälle där konsten och kulturen är mer närvarande. Det är viktigt att stärka barns och ungas tillgång till kultur under hela uppväxten. Det tjänar vi alla på.

Det är viktigt att värna Unga Klara, som är Sveriges nationalscen för barn och unga. Regeringen bör tydligt ställa sig bakom vikten av scenkonst av högsta kvalitet och betona Unga Klaras vikt för barn- och ungdomskulturen i Sverige.

Vad som anförts ovan bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

3. Samlad nationell statistik över scenkonstupplevelser, punkt 2 (V, MP)

av Amanda Lind (MP) och Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

I de kulturpolitiska målen fastslås att kulturpolitiken särskilt ska uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur. Assitej Sverige, en plattform för alla som arbetar med eller har intressen i scenkonst för barn och unga i Sverige, presenterar i sin kulturpolitiska rapport från 2022 en undersökning av barns och ungas tillgång till scenkonst i skolan. Rapportens syfte är att bidra med förslag och lösningar för att råda bot på den ojämlika tillgången till scenkonst för barn och unga i skolan, och därigenom säkra alla barns lika rätt. För precis som var känt innan rapporten presenterades, är tillgången på scenkonst bland barn och unga ojämlik. Assitejs rapport visar också att en fjärdedel av kommunerna inte kan, eller vill, visa att grundskoleeleverna får ta del av en enda scenkonstföreställning under skoltiden. Organiseringen mellan staten, regionerna och kommunerna är rörig och statistiken bristfällig. Samtidigt har Norge och Danmark fungerande system med hög måluppfyllelse där det förs kontinuerlig statistik.

Vi anser att avsaknaden av samlad nationell statistik över scenkonstupplevelser för barn och unga är en brist och föreslår att sådan statistik tar form.

4. Fritid för barn och unga, punkt 3 (S, MP)

av Amanda Lind (MP), Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Kristoffer Lindberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 27 och

avslår motion

2022/23:429 av Staffan Eklöf (SD).

Ställningstagande

I juni 2022 tillsatte den socialdemokratiska regeringen en utredning om en öppen fritidsverksamhet för ungdomar. Syftet var att utreda frågan om att erbjuda barn och unga en meningsfull fritid och därmed agera brottsförebyggande. Uppdraget skulle redovisas senast den 1 december 2023. Utredningen lades ned i december 2022. Vi anser att regeringen bör utveckla förslag för att stärka ungdomars levnadsvillkor i enlighet med utredningens direktiv.

5. Kulturskolan, punkt 4 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 och

avslår motionerna

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2 och

2022/23:1473 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Under de senaste åren har det gjorts flera viktiga insatser för att utveckla kulturskolan. Inom den gemensamma organisationen Kulturskolerådet stöttar kulturskolorna varandra i utvecklingsfrågor, fortbildning och nya metoder. Det nationella Kulturskolecentret samlar in statistik och sprider forskningsresultat. För många små kommuner kan det dock vara svårt att ta till vara dessa resurser och utveckla den egna verksamheten. Det är också ett litet antal mindre kommuner som fortfarande inte erbjuder barnen kulturskola. Här skulle den regionala nivån kunna spela en positiv roll för erfarenhetsutbyte, utvecklingsstöd, möjlighet för barnen att ta del av ett större utbud över kommungränserna, gemensam fortbildning för personal samt lägeraktiviteter och spetskurser för eleverna. Det vore intressant att titta närmare på om en regional kulturskoleverksamhet skulle kunna vara en del av kultursamverkansmodellen och genom en kombination av statliga, regionala och kommunala resurser stötta kulturskolan så att den kan växla upp sin verksamhet.

Jag anser därför att regeringen bör utreda förutsättningarna för en regional kulturskoleverksamhet inom ramen för kultursamverkansmodellen.

6. Kulturskolan, punkt 4 (MP)

av Amanda Lind (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 2 och

2022/23:1473 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 3 och 4 samt avslår motion

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Kulturskolan är en språngbräda och utvecklingstrappa för alla de barn och unga som vill satsa mer på sitt skapande och kan tänka sig en professionell framtid inom kulturområdet. Kulturskolan är, tillsammans med de estetiska programmen på gymnasiet och folkbildningens kursverksamhet, fundamental för möjligheten att senare söka till högre kulturutbildning. Kulturskolan måste ges förutsättningar både att klara av sitt bredduppdrag, att nå alla barn och unga, men också att kunna ge talanger och dem som vill satsa på sitt instrument, sin sång, sitt skådespelande eller sitt filmskapande goda

förutsättningar för det. Det bör skapas bättre förutsättningar för kulturskolan att erbjuda sina elever möjlighet att satsa på sitt eget skapande.

Barns rättvisa tillgång till kultur måste prioriteras. Det är viktigt med en kulturskola på likvärdiga villkor. Det betyder att alla barn, oavsett socioekonomisk bakgrund och regional hemvist, ska ha bra tillgång till kulturskola. Det ska också vara rimliga avgifter för undervisningen. Den nationella kulturstrategin ska innehålla överblick och utvärdering av kulturskolan och därmed utgöra en utgångspunkt för arbetet med att säkerställa en likvärdig kulturskola som är öppen för alla. Kulturskolan är viktig för att främja ett öppet och inkluderande samhälle. Vi vet sedan tidigare att barns och ungas kulturupplevelser i hög utsträckning påverkas av socioekonomisk bakgrund. Den nationella kulturskolepolitiken bör därför, även för sättningsvis, ha alla barns tillgång till kulturskola som ett viktigt fokus.

Det bör tillsättas en skolkulturutredning med målet att säkra alla barns rättvisa tillgång till kulturupplevelser och eget skapande. Alla barn har rätt till en jämlik tillgång till kulturupplevelser och kontakt med professionella kulturskapare, oavsett var i landet du bor och vilken skola du går på. En skolkulturutredning bör ha till syfte att säkra denna rätt. En sådan utredning kan även kartlägga nuläget vad gäller barns och ungas tillgång till kulturupplevelser så som scenkonst och besök på museer.

Vad som anförts ovan bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

7. Kulturskolelag, punkt 5 (V, MP)

av Amanda Lind (MP) och Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1473 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är viktigt med ett långsiktigt och förutsägbart skydd av den kommunala kulturskolan. Det bör därför tas fram en kulturskolelag för att säkra ökad kvalitet och tillgänglighet i hela landet. Med en lagreglerad kulturskola skulle den vinna status som skolform och tillgängliggöras för fler barn. En ramlag, i likhet med bibliotekslagen, skulle kunna tydliggöra ett antal grundläggande krav som möjliggör nationell likvärdighet och utveckling men som låter kommunerna vara fria att utforma verksamheten med utgångspunkt i lokala förhållanden.

I dagsläget skyddas kommunernas kulturskoleverksamhet inte av någon nationell reglering eller lagstiftning, vilket gör att den kan prioriteras bort om exempelvis kommunens ekonomi är svag. I övriga Norden finns lagstadgade krav på att erbjuda kulturskola och med detta krav följer ett statligt stöd. Bara i Sverige saknas en sådan statlig reglering. I och med att kulturskolan har stor betydelse inte bara för enskilda barn och unga, utan också för bildningen i samhället är kulturskolans verksamhet en nationell angelägenhet. Att lagstadga kulturskolan bör därför prioriteras.

8. Skapande skola m.m., punkt 6 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motion

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 14.

Ställningstagande

Skolans och kulturinstitutionernas samarbete är viktigt för att öppna dörrar till kulturen för barn och unga. De statliga museernas styrdokument betonar att de särskilt ska integrera ett barnperspektiv och bedriva pedagogisk verksamhet. Många kulturarvsinstitutioner erbjuder programverksamhet riktad mot skolan och samarbetar med skolväsendet. På samma sätt betonar styrdokument för olika skolformer vikten av att elever får möta kultur i undervisningen. Många lärare är positiva till att ta del av t.ex. kulturarvsinstitutionernas utställningar och material, men ekonomi, tidsbrist och geografiska avstånd utgör hinder. Riksantikvarieämbetet har haft i uppdrag att undersöka vad som krävs för att öka interaktionen mellan skolan och kultursektorn och konstaterar att det som saknas i styrkedjan är någon som följer upp barnens rätt till kultur i skolan. Det behövs därför en ny yrkesroll i skolvärlden, kulturpedagogen, som kan vara länken mellan kulturen och skolan och vara garanten för att kulturella uttryckssätt integreras i undervisningen, eleverna får ta del av scenkonst och ett utbyte med andra kulturinstitutioner som läns museer. Eftersom tillgången till kultur i skolan bör vara likvärdig i hela landet behöver regeringen agera i frågan. Jag anser därför att regeringen bör utreda vilka förutsättningar som redan finns och vilka åtgärder som behöver vidtas för att varje skola ska kunna ha en kulturpedagog knuten till sig.

9. Skapande skola m.m., punkt 6 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 14 och avslår motion

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är viktigt att alla får tillgång till ett brett kulturutbud i hela landet. Inte minst är det centralt att alla barn får möta många olika kulturyttringar så att de kan finna sina egna uttryck. Det skapar också en grogrund för bildning att bära med sig genom livet. Dessutom ger det professionella kulturskapare arbetstillfällen på skolor när de arbetar med barn och kultur. Skapande skola stimulerar de ungas kreativitet och skapar möten med professionella kulturskapare.

Enligt min bedömning bör satsningen på Skapande skola på sikt breddas till att gälla även gymnasieskolan.

10. Barns och ungas inflytande och delaktighet, punkt 7 (S)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Kristoffer Lindberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 26 och avslår motionerna

2022/23:689 av Markus Selin (S) och

2022/23:2014 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Ungas inflytande och delaktighet är en central del av ungdomspolitikerna. I en levande och jämlik demokrati är det viktigt att alla unga har de kunskaper, verktyg och förmågor som krävs för att aktivt kunna föra sin talan och delta i demokratins processer. Det är också viktigt att unga har förutsättningar att organisera sig. Statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer bidrar till det på ett betydelsefullt sätt.

Vad som anförts ovan bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

11. Barn och unga på nätet, punkt 8 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 15,

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 29 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 23 och
avslår motion

2022/23:381 av Anna Wallentheim (S) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Det finns många fördelar med den digitala utvecklingen men också vissa negativa aspekter som när sociala medier eller spelmiljöer för en del riskerar att vara en otrygg plats, inte minst för tjejer. Det finns regler om hot och hat, men det finns också andra typer av kommentarer och agerande som kan hindra ungas yttrandefrihet och göra stor skada för unga människor.

Det behövs stärkta insatser när det gäller sexualbrott, pornografi och annan utsatthet riktad mot barn och unga på internet. Bland annat behövs ökat stöd till ideella organisationer som erbjuder stöd och råd om barns trygghet på internet.

Staten bör, genom berörda myndigheter, bidra till att främja en bred dialog i samhället om hur ett bättre umgängesklimat för unga på internet kan åstadkommas. Vidare bör möjligheten att öka stödet till ideella organisationer som erbjuder stöd och råd om barns trygghet på internet ses över.

12. Trygg internetmiljö, punkt 9 (C, MP)

av Amanda Lind (MP) och Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

En trygg internetmiljö en angelägen fråga och en fråga om jämställdhet. Allt fler barn och unga utsätts för olika typer av trakasserier på internet. Regeringen bör därför aktivt verka för en trygg internetmiljö för barn och unga.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:381 av Anna Wallentheim (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att inrätta en nollvision mot mobbning och kränkningar av barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsätta en kommission som kan involvera barn och unga, civilsamhället, myndigheter och skolan för att utreda ökningen av mobbning och föreslå skarpa åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att inrätta ett barnombud för nätet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:429 av Staffan Eklöf (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att se över frågan om hur en statlig fond ska kunna inrättas från vilken barnfamiljer kan söka pengar till en semestervecka på landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:689 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att inrätta ett nationellt inflytanderåd för barn och unga där myndigheter ska ges möjligheten att inhämta barns och ungas perspektiv i beslut som berör dem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Skapande skola och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för ett bättre umgängesklimat för unga på internet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka stödet till ideella organisationer som erbjuder stöd och råd om barns trygghet på internet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka förutsättningar som redan finns och vilka åtgärder som behöver vidtas för att varje skola ska kunna ha en kulturpedagog knuten till sig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en kulturgaranti efter norsk modell i enlighet med vad som beskrivs i motionen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda förutsättningarna för en regional kulturskoleverksamhet inom ramen för kultursamverkansmodellen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka barns och ungas tillgång till kultur under hela uppväxten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en skolkulturutredning i syfte att säkra alla barns rättvisa tillgång till kulturupplevelser och eget skapande i skolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den nationella statistiken för barns och ungas scenkonstupplevelser och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna Unga Klara och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1473 av Amanda Lind m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstadga kulturskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för kulturskolan att erbjuda sina elever möjlighet att satsa på sitt skapande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kulturskolan ska vara tillgänglig för alla barn och unga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1521 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen bör uttala sin uppfattning att tillkännagivandet av mottagare av litteraturpriset till

Astrid Lindgrens minne (Alma) ska ske i Vimmerby och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1522 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell Astrid Lindgren-dag, då författarens gärning uppmärksammas på ett särskilt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen aktivt ska verka för att barn och unga i Sverige ska ha en trygg internetmiljö och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för ett bättre umgängesklimat för unga på internet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2014 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett kunskapslyft för barn för att stärka deras kunskaper om sina egna rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barn- och ungdomsorganisationers betydelse för att öka kunskaperna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ungdomspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om meningsfull fritid för unga och tillkännager detta för regeringen.